

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

W GŁOS NARODU

Informacyjny dziennik demokratyczny ziemi częstochowskiej

PROFESOR KOT WOBEC DZIENNIKARZY WŁOSKICH

Rzym. — Agencja PAP donosi z Rzymu, że ambasador polski prof. Kot wygłosił przemówienie do zgromadzonych w gmachu ambasady dziennikarzy włoskich. — Prof. Kot podkreślił twierdzenie przyjaciele stosunki polsko-włoskie. Nawet okres ostatniej wojny nacechowany był wzajemną sympatią.

Ambasador Kot zauważył, że w czasie wojny wyższe uczelnie w Padwie, Bolonii i Neapolu dawały znaczne ulgi studentom polskim, umożliwiając im osiągnięcie wiedzy. Następnie ambasador Kot omówił stosunki, panujące w Polsce oraz problemy związane z życiem Polski powojennej.

ROZRUCHY ANTYŻYDOWSKIE W KAIRZE

KAIR (Antena wł.) — W Kairze i Aleksandrii doszło do strąków demonstracyjnych ludności arabskiej w rocznicę ogłoszenia w roku 1917 deklaracji Balfoura w sprawie Palestyny. Jednocześnie doszło do poważnych rozruchów anty-żydowskich. Policia przystąpiła na ulicach Kairu do akcji mającej na celu uśmierzanie rozruchów. Rannych zostało 300-tu mieszkańców i 90 policjantów. Ludność arabska spaliła sklepy żydowskie. Na ulicach nadal patrolują oddziały policji.

LONDYN. — Korespondent Agencji Reutersa donosi z Palestyny, że żołnierze brytyjskiej patrolują ulice głównych miast. Słuchane arabskie zorganizowały w dniu wczorajszym wielką demonstrację w Damasku z powodu rocznicy ogłoszenia Deklaracji Balfoura. Podobna demonstracja urządził studenci arabscy w Kairze.

SYTUACJA NA JAWIE

LONDYN. — Agencja Reutersa donosi z Bandoeng, że w Bandoeng, w prowincji Jawa Zachodnia, nie wyraża swej zgody na spókanie gubernatora Van Mueka z przywódcą malarajskim d-rem Soe Karjo.

550 MILIONÓW DOLARÓW DLA UNRRA

WASZYNGTON (Antena wł.) — Izba Reprezentantów Stanów Zjednoczonych uchwaliła na sejmie w dniu wczorajszym 550.000.000 dolarów jako rezerwa dotacji amerykańskiej na rzecz UNRRA.

ARESZTOWANIE BANKIERA NIEMIECKIEGO

LONDYN (PAP). — Agencja Reutersa donosi, że znany bankier niemiecki, baron von Schröder, przyjaciel Himmlera, został aresztowany i osadzony w więzieniu w Düsseldorfie. Von Schröder należał do grupy bankierów niemieckich, którzy finansowali ruch hitlerowski jeszcze przed dojściem Hitlera do władzy.

RZĄD GENERALA FRANCO OTWIERA W HISPANII SZKOŁY HITLEROWSKIE

LONDYN (PAP). — Prasa angielska donosi, że rząd gen. Franco zamierza otworzyć na nowo w Hispanii 21 niemieckie szkoły, które były zamknięte po rozbrojeniu Niemców. Szkoły te były prowadzone przez niemieckich profesorów i otrzymywały subsydia z Niemiec. Do szkół tych uczęszczały dzieci najbogatszych przemyślicieli i arystokracji hiszpańskiej. Uczniowie zapoznawali się tam z hitlerowską filozofią i z hitlerowską ideologią. Były to więc potencjalne gniazda faszyzmu.

Upaństwowienie angielskiego lotnictwa cywilnego

LONDYN (Antena wł.) — Na wczorajszym posiedzeniu Izby Gmin rząd brytyjski złożył dwa oświadczenia, w myśl których domaga się będzie upaństwowienia wszystkich cywilnych linii lotniczych wewnętrznych i zamorskich oraz całej telekomunikacji. Jest rzeczą prawdopodobną, że tego rodzaju wnioski zostaną również przyjęte przez rząd brytyjski.

Konkretnie chodzi o upaństwowienie komunikacji wewnętrznej na wyspach i połączenia z Europą, komunikacji lotniczej z dominiami i komunikacji przez północny Atlantyk oraz linii komunikacyjnych z południową Ameryką. Następnie upaństwowieniu ulegną również telekomunikacyjne „Cable and Wireless Limited”, która dysponuje kapitałem 30.000.000 funtów, z któ-

Wybory municypalne w Anglii

LONDYN (Antena wł.) — Pierwsze wyniki wyborów municypalnych w Anglii przyniosły od razu wielkie zwycięstwo socjalistycznej Partii Pracy. Aczkolwiek w piątek rano znane były wyniki głosowania w 1/2 wszystkich miast angielskich, to wiadomo, że w 39-tu miastach Labour Party ma przytaczającą większość.

Obecne wybory są pierwszymi od 1930 r. i różnią się zasadniczo tym od innych, że prawie głosu mieli wszyscy obywatele, którzy ukończyli lat 21, niezależnie od tego czy placą podatki komunalne.

Pierwsze wyniki, nadeszłe z 115 okręgów wyborczych świadczą, że w rzeszy Partii Pracy przeszła kontrola nad wieloma miastami angielskimi. W 4-ech londyńskich okręgach wyborczych Labour Party ma również zdecydowaną większość, jak i w Birmingham.

Cyfrowe rezultaty były w piątek następujące: Partia Pracy zdobyła 766 mandatów, przy stracie 21; konserwatyści — 19, przy stracie 381; liberalowie — 5, przy stracie 115; niezależni (przeciwnicy Partii Pracy) — 45, przy stracie 319.

Program francuskiego Ruchu Oporu

PARYŻ (PAP). — W związku z przyjęciem przez trzy wielkie partie francuskie, partię komunistyczną, socjalistyczną i stronnictwo republikańsko-ludowe, program francuskiego ruchu oporu, prasa francuska przypomniała zasady uchwalone dnia 15 marca 1944 roku przez organizację prowadzącą walkę z najeźdźcą niemieckim. Zasady te są następujące:

- 1) zabezpieczenie demokracji przez przywrócenie powszechnego prawa wyborczego, wolności myśli, arszeset i prasy i tajemnicy korespondencji oraz przez niezależność prasy od wielkiego kapitału i wpływów obcych;
- 2) utrwalenie prawdziwej demokracji go gospodarzy i społecznej przez usunięcie ze stanowisk kierowniczych w życiu gospodarczym przedstawicieli wielkich trustów i koncernów;
- 3) w dziedzinie społecznej wprowadzenie urlopów, przepisów o ochronie pracy, ubezpieczeń na starość oraz równania w pra-

LONDYN (Antena wł.) — Dzisiejsze poranne wiadomości o wynikach wyborów municypalnych w Anglii świadczą o przynajmniej zwycięstwie Partii Pracy. — Mimo, że nie ogłoszono jeszcze wyników z kilku okręgów wyborczych można już sobie z tego zdać sprawę.

Partia Pracy uzyskała 2577 mandatów, zyskując 1.220, tracąc 33; konserwatyści — 835, zyskując 23, tracąc 703 mandatów; liberalowie — 111, zyskując 3, tracąc 133 mandatów; niezależni — 501, zyskując 54, tracąc 411; komunistów — 22, zyskując 15 mandatów.

Spśród 21 okręgów wyborczych Londynu Partia Pracy nie uzyskała większości tylko w sześciu okręgach.

Największą niespodzianką były wyniki wyborów w okręgu Westminster, który dotychczas był twierdzą konserwatystów. — Tym razem w jednej części tej dzielnicy komunistki zyskały 3 mandaty, w pozostałych Partia Pracy zdobyła 5 mandatów.

Spśród 600 kobiet stojących do wyborów wybranych zostało 218.

wach politycznych, społecznych i gospodarczych mieszkańców kolonii. W celu uzdrowienia życia wewnętrznego ruch oporu domaga się usunięcia z administracji i z życia politycznego wszystkich kolaborantów, konfiaskat majatków zdrajców oraz wprowadzenie progresywnego podatku od dochodów wojennych i świadczeń obywateli w okresie okupacji.

UMIĘDZYNARODOWIENIE ZAGŁĘBIA RUHRY

NOWY JORK (PAP). — W amerykańskich kołach politycznych twierdzi się, że wszystkie główne mocarstwa sprzymierzone ustosunkowały się przychylnie do problemu umiędzynarodowienia Zagłębia Ruhry. Kwestię tę, jak wiadomo, wysunęła Francja. ZSRN poruszył tę sprawę na konferencji w Poczdamie i zaproponował utworzenie międzynarodowej Komisji dla zarządzania Zagłębiem Ruhry, tak, aby cała Europa mogła z niego korzystać.

9-go listopada jedzie Attlee do Ameryki

LONDYN (Antena wł.) — W Londynie ogłoszono oficjalnie, że wyjazd premiera Attleego do Stanów Zjednoczonych nastąpi w dniu 9 listopada. Pobyt premiera w Stanach Zjednoczonych potrwa przysposzczelnie około dwóch tygodni.

Ogólnie przypuszcza się, że obok innych spraw omawianych będzie kwestia Komisji Kontroli Dalekiego Wschodu.

USTĄPIENIE WYSOKIEGO KOMISARZA PALESTYNY

LONDYN (PAP). — Agencja Reutersa donosi, że lord Gort, Wysoki Komisarz Palestyny, zgłosił swoją rezygnację na okult z tego stanowiska. Rezygnacja ta została przyjęta przez rząd brytyjski. Pierwszy sekretarz Shaw będzie sprawował administrację Palestyny aż do czasu, kiedy zostanie wyznaczony zastępca lorda Gorta.

DYMIJSJA RZĄDU DŹRSKIEGO SZTOKHOLM (PAP). — Prasa duńska donosi, że w związku z wynikami wyborów, które odbyły się ostatnio w Danii, duńska prasa rady ministrów Buhl wręczył królowi prośbę o dymisję całego gabinetu. — Król przyjął dymisję, prosił jednak rząd o wypełnienie swoich funkcji do czasu stworzenia nowego gabinetu, który ma powstać w początkach przyszłego tygodnia.

VARGAS KANDYDUJE DO SENATU

RIO DE JANEIRO (Antena wł.) — Według doniesień Agencji Reutersa były prezydent Brazylii Vargas wystawił swą kandydaturę do federacyjnego senatu Brazylii.

IRAK PODPISAŁ KARTĘ NARODÓW ZJEDNOCZONYCH

BELGRAD (Antena wł.) — Z Belgradu donoszą, że rząd Iraku podpisał Statut Narodów Zjednoczonych.

DOWODY OBCIĄŻAJĄCE KRÓLA LEOPOLDA BELGIJSKIEGO

BRUKSELA (PAP). — Rząd belgijski opublikował notatkę byłego sekretarza Hitlera — Schmidta o rozmowie króla Leopolda z Hitlerem. Głównymi punktami notatki Schmidta są podziękowania Leopolda Hitlerowi za ustalenie repatriacji uchodźców belgijskich z Francji, prośba Leopolda, aby Hitler zapewnił niepodległość Belgii oraz zgodę, wyrażoną przez króla, aby władzę Belgie do państwa europejskiego kontrolowanych przez Niemcy i współpracujących z nimi po ewentualnej wygranej przez państwa „osi” wojnę.

„Dąbrowszczyacy”

„Słyszeliście Madryt — głos republikańskiej Hiszpanii. Lud hiszpański walczy o wolność i niezależność wszystkich narodów” — Tymi słowami speaker radia madryckiego otwierał każdą audycję. — W dniach pełnych serwowego napięcia śledziłyśmy z drżeniem serca koleje wojny o wolność narodu hiszpańskiego. Bowiem my, demokraci, wiedzieliśmy już wówczas, w latach 1936 i 1937, że pod Barceloną i Bilbao, pod Terulem i Madrytem rozstrzygała się losy Europy.

Wówczas gadzinowa prasa, różne „Ika-ce” i „Gońce” zachłystowały się z radości na każdą wiadomość o klęsce „czarwonych”, jak nazywano „ów demokratyczny i piaty hymny” pochwalnie na cześć mordery ludu hiszpańskiego, generała Franco. Rodzima reakcja nie dostrzegła, że ziemia hiszpańska jest poligonem dla zbójceńskich oddziałów Hitlera i Mussoliniego, że zwoluczka w Hiszpanii jest dla Niemców generalną próbą wojny światowej. Wbrew temu, co jasno widział ów demokratyczny, wówczas sfer rządzących nie orientowały się, a raczej nie chciały zorientować się, że 16 lipca 1936 roku, to jest począwszy od dnia napadci faszyzowskiej na Hiszpanię, rozpoczęła się wojna przeciw miłującym pokój ludom demokratycznej Europy, wojna również przeciw Polsce.

Ale demokracja miała świadomość tego, co speaker radiostacji madryjskiej mówił codziennie. Miała świadomość, że lud hiszpański walczy o wolność i niezależność wszystkich narodów. Dlatego też tak masowo demokraci z całego świata zgłaszali się do Brygad Międzynarodowych, walczących w Hiszpanii. Dlatego ochotniczo do walki z Hitlerem, Mussolinim i generałem Franco zgłaszali się Polacy, Amerykanie, Francuzi, Węgrzy, Czesi, antyfaszyści niemieccy i austriaccy — bo wiedzieli, że walcząc w Hiszpanii, — walczą o wolność swej własnej ojczyzny.

Niemalby w te walki był udział i przedstawicieli narodu polskiego. Biorąc udział w wojnie hiszpańskiej Polacy zorganizowali nie byli w polską XIII brygadę międzynarodową im. gen. Jarosława Dąbrowskiego, a obronił sobie za patrona właśnie gen. Jarosław Dąbrowski, który nie było rzeczą przypadkową. Polacy bojownicy w Hiszpanii byli kontynuatorami dzieła, które zapoczątkował generał Dąbrowski w 1808 roku. On to bowiem brał udział w wyprawie Garibaldiego do Neapolu, by potem w 1870 roku w czasie wojny francusko-niemieckiej zorganizować w Lionie legion, który następnie wszedł w skład armii, dowodzonej przez Garibaldiego. Po zwycięstwie socjalistycznej rewolucji 18 marca 1871 roku bierze generał Dąbrowski w niej czynny udział, będąc głównym dowódcą sił zbrojnych na prawym brzegu Sekwany, a następnie nawet niezależnym wodzem wszystkich wojsk Komuny — Tak więc jak żołnierz generała Dąbrowskiego walcząc na obecnej ziemi walczący za Polskę, tak i XIII Brygada jego imienia walcząca pod dowództwem generała Waltera Szwerczewskiego w Aragonii bita się przeciwko niemiecko-hiszpańskowłoskiemu faszyzmowi za wolność i bezpieczeństwo Polski. I ci „Dąbrowszczyacy” nosiciele idei demokratycznej swoim czynem dały dowody wielkiej przynikliwości myśli politycznej polskiego obywatela demokratycznego. Dawali życie „za naszą i naszą wolność”. Z 4500 padło ich 3000, a reszta skierowana została do obozów koncentracyjnych we Francji.

Po wybuchu wojny 1938 roku część przedstawicieli do Polski, gdzie rozpoczęła w Hiszpanii walkę kontynuowała w oddziałach partyzanckich, a część pozostała we Francji, biorąc aktywny udział w Ruchu Oporu.

I dlatego działalność „Dąbrowszczyaków”, synów polskiej klasy robotniczej, walczącej z międzynarodowym faszyzmem, — to jedna z najpiękniejszych kart naszej historii.

P. K.

RAEDER I FRITSCH PRZE- WIEZIENI DO NORYMBERGI

NORYMBERGA (Antena wł.) — Niemiec w precepty wojenni Raeder i Fritsche zostali pod radziecką eskortą przewiezieni z Berlina do więzienia norymberskiego gdzie oczekiwali będą na proces.

LONDYN. — Agencja Reutersa donosi, że w amerykańskiej strefie okupacyjnej policja wojskowa aresztowała 21 dyrektorów, 6 największych banków niemieckich. Dyrektorzy ci winni są również zbrodni wojennej, gdyż korzystali z pracy niewolniczej w czasie wojny i grabieży.

Karol PoznaneK

„Sonderkommando” w Gross-Rosen

(Wspomnienia z obozu koncentracyjnego)

Wówczas, kiedy mnie do Gross-Rosen, (dzisiejszego Rogoźna (na Dolnym Śląsku), przwieziono, a było to pod koniec lipca 1944 roku, oboz otrzymał już II-gą kategorię i był uważany za jeden z lepszych. Nazemu transportowi, po paromiesięcznym siedzeniu w cmentnych, smierdzących i zawieszonych pniacach gestapo we Wrocławiu, z których wyprowadzano nas tylko na „badania”, a po nich już przeważnie bezzilnych przynoszono... położony na wzgórzu pod łaskim oboz wydał się po prostu... sanatorium. Słońce, zielenie, powietrze, brak murów, tylko nadekstryzowane druty, nie zasłaniające dalszego krajobrazu -- wszystko to oszołomiło nas, niedawnych mieszkańców łobów więziennych.

Co się tu naprawdę działo, ile splantowane nierównego terenu, wbrukowanie dróg ustawienie baraków i t. p. i wreszcie sam kamieniołom pociągły za sobą ludzkich istnień, mieliśmy się dowiedzieć dopiero później.

W Gross-Rosen nie było tej najstraszliwej obozowej instytucji -- komory gazowe, Tracenie więźniów - polecenia „Politische Abteilung” (miejscowe gestapo) odbywało się za pomocą rozstrzelania, wieszania i trujących zastrzyków, a więc „rozwalki”, szubienicy i „szprycy”. Na podwórku koło krematorium ustawiono z okragłoko równą ścianę. Liczne ślady kul w okragłakach, niemal codziennie świeże, świadczyły, że „rozpyłacz” SS-mańskie nie próżnowały. W rogu podwórka stała szubienica. Od góry przykryta była daszkiem, a na nim jakiś doctępnym SS-man ukłonił wlatraczek. W chwila podmuchów wiatru małe śmiegi obracało się szybko, wydając makabryczne chrzesty i chroboty, które w nas - a mialem to szczęście często opodał pracować -- wywoływały dreszcze zgrozy. „Szprycowanie”, dokonywane przez SS-manów, sanitariuszy, odbywało się w jednej z salek krematorium.

W łonie istniejącej tu, tak jak i w innych obozach, kompanii karnej -- „Strafkompanie”, utworzono jeszcze specjalny oddziałek -- „Sonderkommando”, z przeznaczeniem go do najcięższych robót w kamieniołomie. „Sonderkommando” do którego szło się na polecenie gestapo, liczyło zaledwie kilkunastu więźniów, w tym z Polaków byli w nim: Dr. Włodzimierz Boladź-lekarz, por. Gerard Deragowski-łotnik, Kazimierz Osuchowski-kupiec, Krzysztof Radziwiłł-oheniec Dyr. Prof. Dyplomatacznego, Jan Rostworowski-koresp. pism pol. w Rzymie, dr. Andrzej Waksmundzki-st. asyst. Uniw. Jagiellońskiego, Juliusz Zagórski-publiet eta. Nazwiska tych „wybrańców” gestapo znał dobrze cały oboz. Wyróżnili oni zostali specjalnym umundurowaniem; nosili jasne dreluchy w czerwoną kratę, bez kiesze ni, gdyż nie wolno im było posiadać żadnych osobistych przedmiotów. Głowy mieli przegolone na krzyż dwoma szerokimi pasami.

„Sonderkommando” mieszkalo w skrzydle oslawionego 19-go Bloku kompanii karnej, która była na terenie obozu więziennym. Okna zakratowane drzwiami zamkniętymi, nie wolno było nawet korzystać z ubikacji blokowej -- stal specjalny „kibel” w spialni. Komunikowanie się z innymi więźniami było surowo zabronione. Jak również przyjmowanie od kolegow z obozu jakiegokolwiek pomocy żywnościowej. Przejaciele pomagali jednak w miarę możności, podtrzymując pod głazy w kamieniołomie chleb, co groziło w wypadku złapania chłosta z dostaniem się do karnej kompanii. „Nie wolno było po pracy palić papierosów, gdyż członkowie „Sonderkommando” po prostu... nie byli nigdy „po pracy”.

Pracowali na spodnie kamieniołomu w całkowitej izolacji od reszty. Piłnował ich osobny „capo”, niemiecki kryminalista, Erich lub Dobek, zawodowy bokser z Wrocławia, zwierze w ludzkim cielem, pozbawione jakiegokolwiek ludzkich uczuć. Uderzenie przez twarz łopata (przy czym bez zezwolenia nie wolno było krzy obetrzeć), kilofem przez plecy, zwalający z nóg oios pięćcia w „dolek” -- było codzienna rzeczą. Kopnięcia bukiem były zwykłym żartem. Ubijona karci „capo” za wymagowane przewiezienia było ustawianie więźnia w przysiadzie na krawędzi kamieniołomu, z wyciągniętymi poziomo rękami, przy czym korpus trzeba było mieć wyprostowany i nie wolno się było poruszyć.

Od więźniów po wieczornym apelu mieli wolny czas, mogli palić, pić do kantyn, porozmawiać z kolegami. „Sonderkommando” kopalo rowy, zwałowało węgiel i koks, nosilo kamienie -- aż do nocny. Ale i na bloku miało zajęcia: zamiatanie, sprzątanie, ścięcie kurzu, mycie naczyń itp. Więźniowie zresztą sami wynajdywali sobie pracę, gdyż pozostawiano choć przez chwile bezczynnym groziło wprost śmierć. Blokowym kompanii karnej był również niemiecki kryminalista Vogel, postrach całego Gross-Rosen, którego specjalnością było powolne, stopniowe zabijanie pięćcia. Pod jesień, kiedy zapadający zmrok nie

pozwalal na pracę po apelu, „Sonderkommando” godzinami stało na baczności przed blokiem, świecąc na tempa: „Czapkę zdejm!” „Czapkę włoż!”.

Pierwszą ofiarą był Radziwiłł. Wycieńczony pracą ponad ludzkie siły, opuchnięty, spadł w kamieniołomie, łamiąc powikłanie nogę. A że więźniowie z „Sonderkommando” nie mieli prawa do rewiru obozowego (chozдили oni wszycy w ranach), założono mu gips i leżał na podłodze w bloku. Jakoś go Vogel nie dobił. Rostworowski, który się trzymał niezłe, dostał rozwolnienia, osłabł, „rozpaczał” go „capo”, wykończył Vogel, jak zawsze -- pięścią. Spalono go w krematorium. Szczególna „opieka” obu tych arcylotrów cieszył się również Zagórski. Mając skomplikowaną flegmone (ropne zapalenie) nogi, musiał pracować. Po schodach kamieniołomu koledry reszka sił wnosili go na rękach, ale w marszu do i z apelu nie wolno mu nawet było kuleć. Vogel krok w krok szedł za nim, kopnięciami i pięścią „regulując” jego chod.

O straszliwym rygorze, jaki panował w

Wiadomości z okupowanych Niemiec

LONDYN (BBC). -- W dniu wczorajszym odbyło się w Berlinie 10-te posiedzenie Sojuszniczej Komisji Kontroli, na którym zapadły dwie ważne uchwały. Pierwsza przewiduje gruntowną reorganizację sądownictwa niemieckiego, a w myśl drugiej ma być roztoczona kontrola nad należnościami i majątkiem niemieckim, znajdującym się zagranicą.

Poza tym postanowiono upoważnić komendantów wojennych państw sojuszniczych do wydawania zezwoleń na uzbrojenie policji niemieckiej w razie szczególnej potrzeby.

W dalszym ciągu zdecydowano wydać zezwolenie na założenie antyhitlerowskiej ligi kobiet niemieckich.

Celem przeprowadzenia dokładnych badań nad wysokością wyrzeczności niemieckich zagranicą utworzono osobnie 4-osobowa komisja.

W Stuttgarcie zostanie otwarta 5 listopada b. r. giełda.

W amerykańskiej strefie okupacyjnej odnaleziono 47 obrazów olejnych wielkich mistrzów. Obrazy te zostały zabrane przez Ribbentropa, a pochodzą z francuskich kolekcji.

O stosunki dyplomatyczne Urugwaju z Polską

MONTEVIDEO. (PAP). -- W stolicy Urugwaju, Montewideo, odbyła się wielka manifestacja, zorganizowana przez Polaków, na której uchwalono rezolucję domagającą się nawigowania stosunków dyplomatycznych między Urugwajem a Polską. W zromadzeniu wzięło udział wielu wybitnych przedstawicieli urugwajskiego świata naukowego i politycznego. Przemawiali m. in. dr. Garcia Moyano, profesor prawa międzynarodowego na uniwersytecie w Montewideo i Alberto Suarez, redaktor miesięcznika „Justicia”. Dr. Garcia Moyano zabrawał w swoim przemówieniu rozwój historyczny Państwa Polskiego oraz sch-

Polityka handlowa Stanów Zjedn.

PARYZ. (PAP). -- Agencja Reutersa donosi, że przewodnicząca amerykańskiej delegacji na konferencję Międzynarodowego Biura Pracy Frances Perkins wypowiedziała się na temat polityki handlowej w Stacjach Zjednoczonych. Oświadczyła ona, że w ciągu ostatnich 10 lat USA zmieniły już swoją dawną politykę protekcyjną. Umożliwienie handlowe, zawierane przez Cordell Hulla zmierzal do zniewolenia barier, przekładających swobodnemu przepływu towarów z jednego kraju do drugiego. Rząd USA kontynuuje te politykę w celu podniesienia poziomu życia zarówno Stanów Zjednoczonych, jak i w innych krajach.

POMOC UNRRA DLA CZECHOSŁOWACJI

PRAGA. -- Funkcjonariusze UNRRA oświadczyli oficjalnie, że w najbliższym okresie czasu Czechosłowacja otrzymywać będzie 60.000 ton towarów mieszcjalne, które przechodząć będą przez port w Hamburgu. Przech tego rząd Stanów Zjednoczonych ma zamiar sfinansować dostawy wełny i bawełny dla Czechosłowacji w wysokości nie przekraczającej 100.000 ton.

HANDLOWA FLOTA WŁOSKA

LONDYN (BBC). -- Wielkość tonażu handlowego Włoch wynosi obecnie 300.000 ton w porównaniu do 8 milionów z okresu

„Sonderkommando”, może świadczyć następująco: Kiedyś wieczorem Rostworowski, aby nie przechodzić kolo Vogla, gdyż samo pokazanie się na ozy temu potworowi było niebezpieczne, postawił w kącie pod stołem przona puszkę po konserwie, postanawiając wyrzucić ją do śmietnika rano. Natychmiast jeden z „kolegow”, oczywiście niemiec, doniósł o tym „przestępstwie” błękowemu. Vogel wymierzył Rostworowskiemu publicznie przy całym bloku 18 raziów bykowcem... Dość powiedzieć, że zwolnienie z „Sonderkommando” do obozu było traktowane przez więźniów niemal tak, jak wypuszczenie na wolność.

Co się stało z wszystkimi członkami „Sonderkommando”, nie wiem, gdyż przedko przwieziono mnie do Manthausen. O paru dowiedziałem się, że żyją: Radziwiłł (jedna noga krótsza i sztywna), Zagórski (polamane palce, blizny), Waksmundzki.

„Jak przysięli to nadpiekle w piekle, jakim był każdy oboz? Nie wiem! Tego nikt nie wie. Może utrzymała ich przy życiu wiara w słusznosc sprawy, za która cierpieli!..

Ponadto w amerykańskiej strefie okupacyjnej odnaleziono dokumenty, z których wynika niezbitnie, że Hitler nie płaćł żadnych podatków od swoich wielkich dochodów. Indagowani urzędnicy hitlerowskiej wyjaśnili, iż w kółach partji istniał poglad, że byloby rzeczą niegodną pobieranie podatków od Hitlera.

DALSZE ARESZTOWANIA BANDYTÓW HITLEROWSKICH W AUSTRII

LONDYN. -- Agencja Reutersa donosi z Austrii, że w amerykańskiej strefie okupacyjnej ochwytny został SS-Brigadenführer Hans Hanke. Hanke był członkiem NSDAP, posłem do Reichstagu i członkiem zarządu miasta Wiednia. Przez niego ujęty został przez amerykańską policję wojskową w Wiedniu dyrektor zakładów przemysłowych Im. Goeringa -- Maltzberger oraz dyrektor zakładów przemysłowych Steyer -- Fritiz Wenk.

Od dnia wczorajszego na granicy niemiecko-austriackiej urzęduje ponownie straż celna, która ma szczególność za zadanie poszukiwanie dewiz, broni i rewizje bagażu.

przedwojennego. Jednakże w portach zatopiona jest pewna ilość statków handlowych wlozków, które można by podnieść, a pojemność ich stanowi około 800.000 ton.

HOLLANDIA DOMAGA SIĘ PRZYŁĄCZENIA ZIEM NIEMIECKICH

PARYZ (PAP). -- Z Hagj donoszą, że premier holenderski Schermerhorn oświadczył na konferencji prasowej, że Holandia domaga się będzie przyłączenia pewnych terenów niemieckich. Lęty to -- rdzaniem premiera Holandji -- nie tylko w interesie Holandji, lecz również Europy. Premier wyraził ubolewanie z powodu tego, że wielkomoocarstwa odnozą się nieprzychylnie do postulatów Holandji.

WYROKI ŚMIERCI NA ZDRAJCÓW CZESKICH

PRAGA (PAP). -- Trybunał ludowy w Kladnie skazał na śmierć zdrajce narodu czeskiego Karola Karwana, który wydał w ręce władz hitlerowskich w okresie okupacji dwóch patriotów Czechosłowacji. Na karę śmierci został także skazany Ryszard Handke za bestialskie obchodzenie się z więźniami w obozie koncentracyjnym Obydwa wyroki śmierci zostały wykonane.

DOWODY ZDRADY DRAGO MICHAJŁOWICZA

BELGRAD. (PAP). -- W Belgradzie ogłoszono dokumenty, dotyczące zdrady byłego jugosłowiańskiego ministra wojny Drago Michajłowicza. Oskarżenie to zawiera 35 stron materiału obciążającego oraz ponad tysiąc dokumentów fotograficznych, świadczących o niesłychanych okrucieństwach, popełnionych na rozkaz generała Michajłowicza, jako ministra wojny emigracyjnego rządu w Londynie i na rozkaz innych przedstawicieli tego rządu. Z dokumentów wynika, że gen. Michajłowicz współpracował ściśle jako kolaborant z niemieckimi i włoskimi, a zwłaszcza z gestapo i z karami Pawlicza. Z treścią dokumentów zapoznał dziennikarzy zagranicznych na konferencji prasowej dr. Nodelkiewicz, profesor uniwersytetu w Belgradzie i przewodniczący komisji do badań zbrodni okupantów i ich pomocników.

PROCESY PRZESTĘPCÓW FASZYSTOWSKICH we WŁOSZECH

RZYM. (PAP). -- Ostatnie sądy w północnych Włoszech wydały szereg wyroków w sprawach przestępców faszystowskich. Śąd przysięgłych w Padwie skazał na śmierć 5 uczestników nielegalnej organizacji faszystowskiej, znanych z okrucieństw popełnianych na partyzantach. Innych dwóch członków tej organizacji skazano na dożywotnie ciężkie roboty, a pozostałych kilkunastu otrzymało wyroki od 6 -- 30 lat więzienia. W Parmie został wydany wyrok śmierci na 8 uczestników bandy faszystowskiej, oskarżonych o organizowanie morderstw patriotów włoskich i 4 inni członkowie tej bandy zostali skazani na karę więzienia od 12 -- 30 lat. W Turynie na mocy wyroku nadzwyczajnego sądu przysięgłych rozstrzelano 5 faszystów za popełnienie morderstwa na patriotach włoskich. W Parmie sąd skazał na śmierć faszystkę, Marię Capelli, która wydała władzom faszystowskim 64 patriotów.

Manewry gen. Franco

PARYZ (PAP). -- Prasa francuska donosi, że rząd generała Franco wydał szereg ustaw, gwarantujących wolność osobistą, amnestię, wolność zebrań itd. Równocześnie piszą dzienniki hiszpańskie o demokratyzacji życia politycznego w Hiszpanji. -- W rzeczywistości jednak nie się w Hiszpanji nie zmieniło. Władzę sprawuje nadal Falanga. Władzowie polityczni zapalnają nadal więzienia, a prokurator w procesie przeciwko 26 demokratom domaga się stażnowo kary śmierci.

Prasa paryska, donosząc o sytuacji w Hiszpanji, domaga się interwencji rządu francuskiego w sprawie 24 demokratów, których sąd generała Franco zamierza skazać na śmierć.

MAJĄTEK CESARZA JAPONSKIEGO

NOWY JORK. (PAP). -- Prasa amerykańska donosi, że cesarz japoński jest właścicielem 6 proc. wszystkich lasów i pastwisk w całej Japonii. Nafdo obejmuje własność jego olbrzymie latyfundia ziemi ornej. Portfel akcji i papierów wartościowych cesarza japońskiego został oszacowany na sumę 70 milionów jenów. Nadto posiada on czwartą część akcji banku japońskiego i banku Jokohamy, co przedstawia wartość 22 milionów jenów. Przez tego był cesarz współwłaścicielem domu handlowego Mitsui. Inni okretowych Nippon oraz zakładów przemysłowych na Formozie i Koro. Dochód roczny mikada wynosił 25 milionów jenów.

WASZYNGTON. (PAP). -- Wywiad amerykański w Japonii aresztował ostatnio kilkunastu hitlerowców niemieckich, przy których znaleziono pieniądze i kosztowności na sume pół miliona dolarów. Pośród aresztowanych znajduje się kierownik ruchu hitlerowskiego na Dalekim Wschodzie Spahn, który przybył do Japonii z Afryki pld. w roku 1943.

Ciekawostki

A to pech!

Symfonia patetyczna Czajkowskiego nie przynosiła szczęścia miejskiej orkiestrze w Bournemouth w Ameryce. Przed 15 laty arano ją tam po raz pierwszy i wtedy jeden spośród członków orkiestry podczas jej wykonania uległ śmiertelnej atakowi apopleksji. Gdy wykonywano ją po raz drugi, pierwszy skrzypek dostał ataku znuż. Podczas trzeciego koncertu zmarł nagle dyrektor sali, w której orkiestra ta koncertowała.

Zaprzestano wtedy wykonywania tego utworu. Ale ostatnio dyrekcja zapomniała o tragicznym spłotach okoliczności sprzed 15 lat wistola go z powrotem do programu. I oto idąc na próbę jedyn z członków orkiestry został prześciany przez auto -- a podczas wykonywania tego utworu na koncercie zmarła na sal matka klarinetisty.

Miejscą orkiestra w Bournemouth postanowiła już nigdy więcej nie grać symfonii patetycznej Czajkowskiego... Nie bez powanej racji... W. Z.

Sprawa nie clerpiąca zwłoki

O dach nad głową dla dzieci z terenów zniszczonych

Sa sprawy nad którymi ustają wszelkie dyskusje — na które godzą się wszyscy bez względu na przynależność partyjną, bez względu na przekonania polityczne, wyznaniowe, społeczne i t. p. Do takich spraw niewątpliwie należy sprawa najniewinniejszych ofiar wojny.

Wiemy wszyscy, jak wielki kataklizm dotknął cały nasz kraj, jak wielkie spustoszenia wyrządziła wojna w liczących powiatach naszego województwa. Szereg wsi z t. zw. powiatów przyczołkowskich zniknął z powierzchni ziemi — w ogromnej ilości gmin pozostała tylko część niemieckich domów. Ludzie najbardziej zniszczonych powiatów żyją jak krety — w norach, bunkrach, w najlepszym razie w prowizorycznych barakach. Co gorsza tereny te zagrożone są niejednokrotnie widmem głodu i niedostatku. Do ziemnych niebezpieczeństw i plag powojennych przybyła plaga myszy.

Zbliżająca się zima zastaje tysiące ludzi bez dachu nad głową.

Rząd ma przed sobą olbrzymie zadania. Zrobiono wiele. Tym nie mniej nie można było zrobić wszystkiego. Do najtrudniejszych, najcięższych zadań należy niewątpliwie w chwili obecnej sprawa zabezpieczenia

na pewien okres czasu, na kilka ciężkich zimowych miesięcy. Może to zrobić każda — nawet najbiedniejsza rodzina. Podzieli się po prostu tuż co ma. Ludzi takich znajdzie się niewątpliwie dużo.

Druga część akcji, to wyszukanie tych wszystkich dzieci, którym grozi zima bez dachu nad głową, zima w wilgotnych norach i bunkrach.

Licząc się z wieli trudnościami. Przede wszystkim z ilością matek. Wiele z nich nie będzie chciało rozstać się z dziećmi. Potrzeba tu akcji świadomiej, pouczająca przez szkole, zaambony, że trzeba to zrobić dla ratowania dziecka przed zimą, przed zglizdą.

W sprawie powyższej odbył się w dniu 22 ub. m. zjazd starostów i referentów opieki społecznej z całego województwa, przy współudziale przedstawicieli urzędów wojewódzkich, organizacji społecznych i politycznych, kurii biskupich, kuratorów szkół, w sali Świątkowej Województwa Kieleckiego. Zjazd urobił w całej polni plan wojewody Wiślicza — wszyscy zebrani zobowiązali się dać z siebie największy wysiłek, ażeby zabezpieczyć dach nad głową najniewinniejszym ofiarom wojny. (1).

Wierszyk słodki

He gwiazd na ciemnym niebie,
He ogień w kamienicy,
He sokół w białym gniebie —
Tyle ciastek na ulicy.

Tu na rogu, tu przed sklepem,
Tam na rogu, tam przed stacją
Słodkim wabią cię uśmiechem,
Rajska wróża ci libacje.

Na ulicach brudnych miasta,
Gdzie się z pyłkiem wyl popycha —
Złoty ciastek rój wyrasta —
Słodką pierśią pyłki wdycha.

Miła bunią wabi chytrze:
„Kup ciasteczko! Tylko duże!”
Bo im większe, tym jest słodsze,
Tym się lepiej najesz — kurczem.
„Kpiars!”

Z życia kulturalnego

Odczyt prof. Kubackiego w Klubie Literackim

Zgodnie z naszą wczorajszą wiadomością, prof. Wacław Kubacki wygłosi w Klubie Literackim odczyt p. t. „Pierwiastki tyrtejskie w twórczości Mickiewicza”. Odczyt odbędzie się dnia 5 listopada, w poniedziałek, o godz. 19-ej w sali Biblioteki Miejskiej im. dr. Wł. Biegańskiego, Aleja Najszybszej Marji Panny 22, I piętro. Bilety wejściowe w cenie zł. 10, dla młodzieży szkolnej zł. 5 do nabycia w Czytelnicy Pism i Biblioteki Miejskiej (I piętro), od godz. 10-ej do 12-ej i od 16-ej — 19-ej codziennie oprócz niedzieli.

Teatr Miejski

Sala duża
Komedia muzyczna

„Jaś w raju bram” z Janią Jabłonowską i Romanem Zawistowskim

Dni w sobotę 3 b. m. o godz. 18.30, jutro w niedzielę 4 b. m. o godz. 15.30 i 18.30 oraz w dni następne o godz. 18.30 kapitałna komedia muzyczna w 4 aktach „Jaś w raju bram”. Libretto napisał Marian Hemar. Muzykę Alojzy Klucznik. W roli tytułowej występuje gościnnie Roman Zawistowski, skł. artysta i reżyser teatrów krakowskich, który jednocześnie reżyseruje to widowisko. Role wamp na filmowego Glorii Mill kreuje znakomita artystka teatrów krakowskich Janina Jabłonowska. Humor reprezentują para wodewilistów — Łukowski i Zwoliński, oraz kapitały wprost w roli szalonego Mieczysława. W pozostałych rolach wystąpią: Pachociński, Wodyński, Zarambka, Ciriń, Łętyński, Łowicki, Pióński, Salaburki, Sarowski, Stanisławski, Tkaczyk. W widowisku tym bierze również udział cały balet Teatru Wysockiej. Nowe dekoracje i wystawa Wł. Wagnera. — Kierownictwo muzyczne spoczywa w rękach samego kompozytora. Przy dwóch fortepianach skomponowała Irena Garzeczka-Jarzębska i Alojzy Klucznik.

„Moralność Pani Dulskiej” na ogólnie zadanie

Dziś w sobotę 3 b. m. o godz. 16-ej na ogólnie zadanie transgras w 3 aktach G. Zapłakiej „Moralność pani Dulskiej” w obsadzie premierowej w reżyserii Romana Zawistowskiego z dekoracjami Wł. Wagnera. Będzie to przedostatnie przedstawienie tej interesującej sztuki.

Kasa czynna od godz. 10-ej rano do rozpoczęcia przedstawienia. Tel. kasy 21-61.

Skrzypce i śpiew — koncert prof. Jarzębskiego i Paeci

W niedzielę, dnia 4-go b. m. w sali Kina „Wolność” odbędzie się ciekawy koncert, w którym wezmą udział: znany skrzypek Stanisław Jarzębski, solista Filharmonii Warszawskiej, niejednokrotnie na terenie naszego miasta przyjmowany z entuzjazmem, oraz świetny śpiewak — Franciszek Paeci, obdarzony wspaniałym, metalicznym głosem o niezwykle subtelnej dykcji i znakomitej interpretacji. Dyrektor Opery Śląskiej Didur angażuje tego artystę do roli Zdzisława w operze „Silezna” (muzyka T. Śląska) Franciszek Paeci jest jedynym dotychczas odwołującym na płytach patefonowych pieśni ludowych śląskich i kołed polskich. Po wojnie śpiewał kilkakrotnie w Polskim Radiu w Katowicach. W Częstochowie wystąpił 22 września b. r. w sali Starostwa Powiatowego w koncercie muzyki polskiej obok znanego kompozytora i pianisty Stanisława Nawrockiego. Na część wokalną złożył się arle i pieśni Moniuszki, Karłowicza, Niewiadomskiego i Marchewskiego oraz obywateli kompozytorów o światowej sławie, jak Czajkowski i Rossini, a Stanisław Jarzębski odegra utwory Paganiniego, Moniuszki, Wieniawskiego i Zarzyckiego.

Koncert rozpocznie się o godz. 20-tej. Pozostałe bilety do nabycia przy kasie.

Premiera w „Chochołku”

Dziś w sobotę, o godz. 14-tej, Teatr „Chochołek” ulica Dąbrowskiego 16, daje nową sztukę p. t. „Wesoła Trójka”, pióra Mariana Józefowicza. Bohaterami, jak zwykle, są Kubuś, Grzesi i Zosia. Akcja sztuki są krasnoludki i zwierzątka. W przedstawieniu, Teatr „Chochołek” daje tylko jedno przedstawienie, o godz. 12-tej w południe. Przeprowadź biletów w „Renomie”, Aleja 28.

Zywa Gazetka

Komitet Miejski PPS podaje do wiadomości swoich członków i sympatyków, że w sobotę w lokalu własnym, Kopernika 6, o godz. 17-ej po poł. odbędzie się Zywa Gazetka dla PPS, O. M. TUR, RKS „Skrza” i b. wieńców politycznych.

Obecność obowiązkowa. — **Twarzynka** stawia się licmi!

Niedzielne dyżury lekarzy.

Data 4 listopada b. r. dyżurują następujący lekarze:
Internista — Zakrzewska Maria — Dąbrowskiego 35;
Chirurg — Prejwicz E. — II Aleja 30;
Ginekolog — Herasimowicz P. — Narutowicza 146;
Okuliści — Pacewicz Janina — I Aleja 11;
Dentysta — Lubczyński Z. — Kopernika 21.

Noce dyżury aptek

W tygodniu od dnia 29 października do 4 listopada dyżurują następujące apteki: „Ślaska” — ul. Marsz.-Zymierskiego nr. 4 „Staromlejska” — St. Rynek nr. 30, K. Lembkiego — Raków, Limanowskiego.

Xenia Grey i Ruskowski w Kawiarni Literackiej

Dyrekcja Kawiarni Literackiej sprawiła swoim byłowcom miłą niespodziankę. Jak się bowiem dowiadujemy, w dniach 8, 4 i 5 listopada b. r. wystąpią gościnnie w Kawiarni Literackiej znakomita artystka Xenia Grey oraz Ruskowski, którzy ostatnio zbierali duże eukoje artystyczne w Łodzi. Dzięki staraniom Dyrekcji Kawiarni Literackiej, społeczeństwo Częstochowskie będzie miało możność odbycia tej znakomitej pary w naszym mieście. Wstęp wolny. — Początek o godz. 19.30.

Częstochowa swoim dzieciom

W dniu 3 listopada b. r. o godz. 20-ej w sali hotelu „Polonia” odbędzie się całonocna pierwsza zabawa jesienna. Wstęp 40 złotych. Bufet na miejscu. Orkiestra doborowa.

Dochód przeznaczony jest na dożywianie dzieci robotników fabrycznych.

KRONIKA

Zebranie członków P. P. R. Śródmieście

Zarząd P. P. R. Dzielnicy Śródmieście zawiadania wszystkich członków, aby się stawili na miesięczne zebranie sprawozdawcze i odsłonięcie obrazu, które odbędzie się w niedzielę, dnia 4.XI 1945 r. o godz. 10 rano w lokalu własnym, I Aleja 9. Obecność — obowiązkowa.

Wicezior Towarzystwa P. P. S.

Komitet Dzielnicy Śródmieście P. P. S. w Częstochowie organizuje Wicezior Towarzystwa, który odbędzie się dnia 3 listopada 1945 r. o godz. 20.30 w lokalu własnym przy ul. Kopernika nr. 6. Wystąpi artyści Teatru Miejskiego: J. Łukowska, R. Ciriń i inni. Cena biletów: dla pań — zł. 20, dla panów zł. 30.

Komitet częstochowski Hufca Harcerzy

Dnia 4 listopada b. r. Oczek. Hufiec Harcerzy urządzi uroczysty „Dzień Harcerza”, pierwszy od dnia wyzwolenia.

Porządek święta jest następujący: Sobota, dnia 3 b. m. — capstrzyk z pochodniami po ulicach miasta i złożenie wieńca na grobie Nieznanego Żołnierza.

Niedziela, dn. 4 b. m., o godz. 8-ej rano — msza św.; o godz. 9.15 — przemówienie i defilada; o godz. 11-ej — Poranek Harcerski w Teatrze Miejskim (sala duża); o godz. 15-ej — zawody lekkoatletyczne i lato woje dla uczniów na boisku W. P., III Aleja Nr. 64; o godz. 18-ej — kominek harcerski w sali Straży Pożarnej. Wieczorem zabawa taneczna.

Komenda Hufca Harcerzy zaprasza społeczeństwo m. Częstochowy do wzięcia jak najliczniejszego udziału w uroczystości „Dnia Harcerza”.

Otwarcie internatu dla młodzieży wiejskiej i nauczycielskiej

Oddział Powiatowy Związku Nauczycielstwa Polskiego w Częstochowie uruchamia z dniem 5 listopada br. internat dla młodzieży wiejskiej i nauczycielskiej w Częstochowie przy ul. Katedralnej Nr. 9.

Rodzice zapisanych wychowanków proszeni są o zgłoszenie się w godz. od 10 do 14 w lokalu internatu, celem zatwierdzenia formalności, związanych z przyjęciem dzieci do internatu.

Poświęcenie sztandaru Cechu Szewców i Cholewkarzy w Częstochowie

W dniu 4 listopada 1945 r. odbędzie się uroczystość poświęcenia sztandaru jednego z najstarszych, bo istniejącego od 1525 r. (9) Cechu Szewców i Cholewkarzy. Sztandar zakupiony został ze składek członkowskich, przy ofiarnej współpracy Starzego Cechu ob. Antoniego Pudła. Głębokie prądy wolnościowe, płynące pod koniec 18-go wieku z Francji, znalazły wśród rzemieślników polskiego także swój oddźwięk. Rezultatem walk mieszczaństwa były to znamienne słowa w Konstytucji 3-Majowej: „Lud polniczy, spod którego reki płynie najbogatniejsza bogactw krajowych źródło, który najliczniejsza w narodzie stanowi ludność, pod opiekę prawa i rządu przyjmujemy”. Nie zabrakło szewców w czarnej procesji Dekarta, a już wszystkim są znane czynny bohater Narodu, szewca Jana Kilińskiego. Idea walki o sprawiedliwość nie była obca szewcom i w ostatnich latach Polski przedwzrostkowej. W okresie ciężkiego kryzysu gospodarczego rozgorzały walki z grupą prywatnych kupców, których jedynym celem było wyciągnięcie jak największych syzków materialnych. Docho-

dziło do tego, że za 16 godzin pracy zarobek wynosił 2,50 zł. Wszelkie akcje zorganizowanego oporu utrudniały lub wręcz udaremniały mało uświadomione i niezorganizowane elementy wiejskie. Dziś rzemieślnicze polskie weszło na nowe drogi rozwojowe. W nowej rzeczywistości zaś stanowią jeden z filarów, na którym w ciężkich dla państwa chwilach opiera się Polska Demokracja.

Program uroczystości w dn. 4 XI 1945 r.: Godz. 9.00 — zbiórka delegacji ze sztandarą w lokalu Okr. Tow. Rzemieślniczego w Częstochowie, przy ul. Kościuszki Nr. 6; godz. 10 — wymarsz ze sztandarą do kościoła św. Rodziny; godz. 11 — uroczyste nabożeństwo i poświęcenie sztandaru w kościele św. Rodziny; godz. 12.30 — wspaniałe wchodziła do drzewca sztandar w sali Straży Ogniowej.

Na uroczystość te zaprasza wszystkich szewców, cholewkarzy, jak i wszystkich innych rzemieślników, Starzy Cechu Szewców i Cholewkarzy w Częstochowie.

Wyniki zbiórki

w „Tygodniu Miłosierdzia”

Zbiórka publiczna w „Tygodniu Miłosierdzia”, przeprowadzona w niedzielę, dnia 28 ub. m. przez Stow. Pań Miłosierdzia parafii św. Jakuba, mimo niepokody, dała wynik następujący: zebrano na terenie par. św. Jakuba zł. 28.418, 86. Rochna 8.595,50 zł. św. Barbary 6.520 zł. Stradom 6.710,10 zł. Raków 6.474,82 zł. Ostatni Grosz 2.975,40 zł. Kamień Wyczerpy 1.570 zł. Razem 61.259,82 zł.

Powyższe kwoty wyżej wymienionym parafianom zostały przydzielone na pomoc dla najbardziej potrzebujących i biednych chorych, nie mających żadnej opieki.

Dzień miliona grobów

Grób Nieznanego Żołnierza. Grób — symbol, grobów, urastających w miliony podczas długich zszesiu lat... Ramiona krzyża, wyrzute na płycie, rozciągnęły się ponad całą Polskę. Cała Polska stała się „polem chwały”, na którym ginęli nieodczani w mundur, niewiadomi często, żołnierze. Ramiona krzyża rozciągnęły się daleko poza granice Polski — ogarnęły kramatornia Dachau, Ravenbrück, Mathausen. Każda rodzina polska miała swego Nieznanego Żołnierza, o którym najczęściej nie wiedzieli, kiedy i jak zginął, czy dozwolono spocząć jego ciało, czy też makabryczny zabójca wykorzystał je dalej do swoich obłądanych celów, zanim społecznie nie rozwinęło się w powietrzu. W dniu Święta Umarłych groby — symbole stroszy kwiaty w nocny przez kogół położone, dopalaly się niesymetrycznie po ciemku ustawione świece, czyste kolana zginęły się układkami, czyste ręce kreśliły w powietrzu znak krzyża, czyste zająkujące się wargi szepotały „Wieczny odpoczynek”. A w stolicy umęczonego kraju wyciekły ławy były w tłum modłami i kwieciami czcącymi miejsca publicznych egzekucji.

Przyšli mściciele ze wschodu — na długim szlaku bojowym z głębi Rosji, poprzez Polskę, do Niemiec zakwitły krzyże i gwiazdy mogił żołnierskich. Sprawiedliwości stało się zadość — ale jeszcze dzień każdy przynosi nowe świadectwa zbrodni. Otwierają się groby w ziemi. Rozporzano groby nierozpoznanych. Pogłębia się straszliwa wymowa faktów zaprzecz nieowiarstw całego świata. Symbol oburzawa krwią i łzami. W imieniu żywych mówią umarli...

„Połegi na polu chwały” — padają nazwiska z listy. Jarzą się światła pochodni w mgłę wieczornej ostatniego październik, tyka miód orkiestry, rga srebrzysty zaciągają się na polkach, grój

się szeregi w salucie, paski ściągają napięta w zwarcu szereg skóre na policzkach. Chyla się od krzyża głowy w otaczającym wojsko tłumie, krwawo biały płomień rozjaśnia się o jedno pasmo wywołano, schwyta w ognieniu z alewiciego czoła i o dwie lity... Milczenie jest, jak skamieniały szloch...

Marsz Żołymów dreszczem wstrząsa ludźmi, lodowatym ostrzem wbiaja się w serca, do głębi, i nagle struchlałe jeszcze podrywa, niemie co raz wyżej i wyżej na pieśni tryumfal!

Uroczystość żałobna, jakimi Częstochowa uczciła Święta Umarłych, rozpoczęła się w wigiliu uroczystym capstrzykiem, który po przejściu przez miasto zatrzymał się u grobu Nieznanego Żołnierza. Przedstawiciel Wojska Polskiego por. Rudnicki przemówił do wojska i licznie zgromadzonego społeczeństwa. Następnie odbył się apel poległych. Po apelu uczczono pamięć bohaterów jednominutową ciszą.

Dnia 1-go listopada władze cywilne i wojskowe, kompanie honorowe oraz część organizacji społecznych, politycznych i zawodowych poniosły wieńce na grób Nieznanego Żołnierza. Miejsce Straczeń — Rynek Wieluński i cmentarz Św. Rocha.

Druga część organizacji w ślad za oddziałami wojskowymi udala się z wiadczami na groby poległych żołnierzy polskich i radzieckich na cmentarzu na Kulach.

Najbardziej wzruszającym momentem uroczystości był dla Częstochowy apel pomordowanych za Polskę członków organizacji, podczas którego padły nazwiska najbardziej znane i najczęściej wspomniane w naszym mieście.

4-ty numer „Skrzydlatej Polski”
 (W numerze 4 „Skrzydlatej Polski” umieszczone są m. in. artykuły: ppłr. J. L. Wiekiego „W rocznicę września”, por. A. Markowskiego „Światło lotnictwa”, kpt. T. Twarogowskiego „Orle skrzydła”).
 Począwszy od nr. 4 „Skrzydlatej Polski” rozpoczyna druk artykułów o sprzecie sztabowcowym, inicjując cykl ten omówieniem sprzętu pomieściowego. Na specjalną wagę zasługują notatka o angielskim sztabowcu Airstread „Horsa”.
 Artykuł ppłk. Szczudłowskiego omawia „Dwa systemy szkolenia pilotów”. Por. N. Siemionow pisze o „Szturmowych atakach na lotniska”, a ppłr. Czerwoński o „Lotnictwie demokratycznej Czechosłowacji”.
 Wspomnienia lotników drukują Jerzy Czownicki i Zbigniew Orliński.
 Nr. 4 „Skrzydlatej Polski” zawiera ponadto stałe działy: Kronika zagraniczna, Przegląd prasy krajowej i zagranicznej, odnoszący się do spraw lotnictwa, ciekawostki p. t. „To i owo”, Kronikę aeroklubów oraz interesujący dział ilustracyjny.

Program rozgłośni polskich
PROGRAM OGÓLNOPOLSKI
SOBOTA, 3 listopada
 6.55 — Hymn; 7.00 — Dziennik poranny; 7.15 — Muzyka z płyt; 7.50 — „O czym pisze prasa stołeczna”;

7.55 — Program na dzień bieżący; 8.00 — Dziennik poranny (nowotworzenie); 8.15 — Szpryki Ministerstwa; 9.00 — Artykuł aktualny; 12.10 — Dziennik południowy; 12.25 — Piosenki w wykonaniu Zofii Massalskiej; 12.40 — Informacje; 12.50 — Skrzynka poszukiwania rodziny; 13.00 — Utwór; Dawida z płyt; 1) Sufita z baletu „Dariusz i Chloe”; 2) Pawana — „Na śmierć Infant”; 3) Słowo wstępne p. t. omnia Jasiniejski; 13.20 — „Słodziemy na Zachodzie”; 13.50 — Audycja dla Polskiej Armii; 14.00 — Zagrańca; 14.05 — Skrzynka PKC; 14.45 — Wiadomości gospodarcze; 16.00 — Słuchoskiwo dla dzieci starszych; „Legenda o złotej kaczce”; R. Sadowskiego; 16.25 — Utwory skrzynkowe w wykonaniu Leńkiewicza; 16.30 — Skrzynka zagranicą; 16.40 — Przegląd odczytów; 16.45 — Skrzynka stronniotw politycznych; „Modli mówią”; 17.15 — Dyskusja przed mikrofonem; 17.30 — Koncert Malej Orkiestry P. B. pod dyktando Aleks. Junowicza; 18.00 — Odczyt popularno-naukowy; 18.10 — Reportaż; 18.15 — Przegląd prasy krajowej; 18.30 — Koncert muzyki lekcyjnej z udziałem Marii Dobrowolskiej; Gruszczyńskiej; Elżbiety Szponarskiej; Przew. fort. Władysława Szpilmana; 18.50 — Informacja BOŚ; 20.00 — Muzyka taneczna z płyt; 20.45 — Reportaż; 21.00 — Audycja dla Polaków zagranicą; 21.30 — Skrzynka poszukiwania rodziny zagranicą; 22.00 — Transmisja koncertu z Łodzi; 22.30 — Ostatnie wiadomości dziennika radiowego; 22.40 — Najciekawsze audycje przyszłego tygodnia; 22.45 — Muzyka z płyt; 23.50 — Hymn.

NIEDZIELA, 4 listopada
 8.00 — Hymn; 8.05 — Program na dzień bieżący; 8.10 — Dziennik poranny; 8.25 — „O czym pisze prasa stołeczna”; 8.30 — Audycja dla wsi; 8.40 — Muzyka z płyt; 12.05 — Artykuł polityczny; 12.10 — Streszczenie wiadomości dziennika porannego; 12.15 — Audy-

cja naśmiewka; 12.30 — Poranek Symfoniczny z płyt; (Beethoven, Bizet, Czajkowski); 13.30 — „Teatr w ubrań”; — powtórzenie premiery „Antygony” Aleksandra Maltziewskiego, reż. Bronisława Bardeckiego o muzykę Witolda Lutosławskiego; 14.00 — Koncert Polskiej Kapeli Ludowej; 14.40 — Przegląd tygodnia wycieczki; 14.50 — Kronika kultury; 15.00 — Transmisja z Gdańska; 15.15 — Skrzynka PKC; 17.00 — Podwójny koncert przy mikrofonie (transmisja z Łodzi); 18.15 — Audycja słowno-muzyczna dla dzieci starszych p. t. „Awantura na pięcioliniu” w oprac. Janiny Gillowej; 18.35 — „Przy głosniku”; — Latarnik radiowy; 18.40 — Audycja dla młodzieży; 18.55 — Receptury; 19.00 — „Radioobrobki”; — transmisja; 19.15 — „Podgoź po świecie”; 19.45 — Dziennik wieczorny; 20.00 — „Możakka muzyka”; — Udział biera: Halina Buzarska (klarnet), Alina Bolesławska (piano), Robert Mikrażycki (śpiew), Władysław Szpilman (fortepian); 20.45 — „10 minut poezji”; Bajki Benedykta Hertzta; 20.55 — Program na dzień jutrzejszy; 21.00 — Tygodnik dźwiękowy; 21.15 — Audycja dla Polaków zagranicą; 22.00 — Transmisja orkiestrowego koncertu z Łodzi; 22.30 — Ostatnie wiadomości dziennika radiowego; 22.40 — Najciekawsze audycje przyszłego tygodnia; 22.45 — Muzyka z płyt; 23.50 — Hymn.

Kronika sportowa
Mecz Wrocławia z Victorią
 W sobotę o godz. 14.30 na Stadionie Miejskim odbędzie się ciekawe zawody w piłkę nożną pomiędzy mistrzem Wrocławia a Victorią.
Do członków i sympatyków K. K. S.
 Zarząd K. K. S. przy Z. K. niemieckim zawiadamia wszystkich członków i sympatyków obu drużyn.

W niedzielę, t. j. 4.XI 1945 r. o godz. 10.30 na boisku W. F. i P. W. III Aleja 64 odbędzie się mecz pokazowy pomiędzy mistrzem szkół średnich (Głm. Mechaniczne) a drużyną sformowaną z najlepszych zawodników z pozostałych 4-ch gimnazjów (Team).
 Mecz ten wzbudził zainteresowanie wśród szerokiego mas sportowców czestochowskich.
Zawody MKS Lechia — KS Victoria
 W dniu 4.XI 1945 r. o godzinie 14.30 na Stadionie Miejskim w Częstochowie, przy ulicy Pułaskiego Nr. 2, odbędzie się ciekawe towarzyskie zawody piłki nożnej pomiędzy Miłocijnym Klubem Sportowym „Lechia” a K. S. „Victoria” w Częstochowie.
 Ze względu na ostatnie sukcesy W. K. S. „Lechia”, który na terenie Częstochowy nie został dotychczas pokonany przez żadną drużynę czestochowską, jak również po ostatnim zwycięstwie nad C. K. S. em w stosunku 2:1, zawody z jedną z najlepszych drużyn jaką jest „Victoria” zapowiadają się bardzo ciekawie i zgromadzą napewno na wszystkich miłośników sportu piłki nożnej, jak również sympatyków obu drużyn.

OBWIESZCZENIA URZĘDOWE
 L. dz. 825/45.
Zawiadomienie
 Powiatowy Urząd Samochodowy w Częstochowie zawiadamia, że egzamin kandydatów na kierowców samochodowych odbędzie się w dniu 9 i 10 listopada 1945 r. w lokalu Urzędu, ul. N. M. Panny 14. Podane wraz z obowiązującymi opłatami przyjmuje kasa Powiatowego Urzędu Samochodowego w godzinach od 8 — 15. Częstochowa, dnia 30 października 1945 r.
 Kierownik Powiatowego Urzędu Samochodowego
 (—) **ŹOGOWSKI** mjr.

Polecamy po cenach konkurencyjnych nasze artykuły jak:
Wyroby Emaliowane, Porcelanę, Szkło
 oraz artykuły gospodarstwa domowego.
HURTOWNIA
NACZYŃ EMALIOWANYCH PORCELANY I SZKŁA
wl. Bronisław Blesek
 Katowice, ul. Zamkowa 20, Tel. 311-10.

Kursy Kierowców Samochodowych Eugeniusza ŚLASKIEGO
 Częstochowa, Targowa 18 22, przyjmują zapisy kandydatów.
 Kancelaria czynna od g. 10 — 13-ej i od 15 do 18-ej. 59
 Telefon 15-60.

ZAKŁAD ZDURSKI Stanisław Krakowian
 Częstochowa, Aleja N. M. Panny 23, tel. 17-71.
 Wykonuje wszelkie roboty w obo- dzące w zakresie zduństwa z me- go i powierzzonego materiału.
 97

Dr. Janina Żółkowska-Pacewiczowa okulista
 przeprowadziła się i przyjmuje
 Aleja N. M. P. 37 m. 3
 od godz. 10 — 14 i od 17 — 19.
 98

UWAGA Zakład krawiecki Wincentego GOLY
 sosał przesłonięty
 1-sza Aleja 3, front i piętro.
 Polec się nadal Szaan Klienteli.

„TECHNOPOL”
 Częstochowa, Piłsudskiego 7, tel. 18-83.
 poleca:
 Płyty uzależniające „Klinge- sch”, Pakietki Asbestowa, 270 flit. leżące, od włazów. Spi- nacz: Gryf, Harris, Adlor. Sznurowanie Statena.
 8380

POSADY
 Biurowy pracownik potrzebny, ob- zaimiony z korespondencją w s- łowa. Posadażowa i zarobkowa. Metalurgia, Radomsko. 9278
 Potrzebna kucharka. Restauracja. Aleja Wolności 3 5. 9301
 Potrzebna od szary maszynistka na maszynie „Kord”. Wład- imoś: ul. Srebrna 19. 9312
 Ogrodnik lub ogrodniczka potrzeb- na. Wiadomość: 1 Aleja 9. Olej- czak. 9341
 Potrzebna uczenica. Zakład Art- ystyczny „Lella”. Częstochowa. wa. Aleja Nr. 33. 9311
 Ucznia z dobrą rodziną przyjme naukę. Wiadomość: W. Ba- ch. Częstochowa, Aleja 32. 8994
 Dalsze czynne do sklepu najchętniej z prowizją przyjmie. Mieszkan- cowa. Wiadomość: Wiadomość: Garnawska 15, sklep spożywczy. 9326
 Służka z umiejętnością gotowania potrzebna do 2 osób. Zgłoszenia: firma Stawarz. Nowy Rynek 2, w podwórzu. 8939
 Buchaltera (kg) i ekspedienta (kg) poszukuje hurtownia. Oferty do „Głosu Narodu” Nr. 9338. 9338
 Szofer z Warszawy lat 40 poszukuje te posady na wóz transportowe. Oferty kierowców „Głosu Narodu” Nr. 9374. 9374
 Płomiarz sklepu, przedsiębior- siwa nocą, posadę portiera lub in- na nocą chętnie. Wiadomość: Łask- wa 9. zgłoszenia: Koperka 11 m. 9. 9351
 Potrzebny portier do kawiarni „Grand Cafe”, Piłsudskiego 1. 9349
 Wychowawczy niama do półtora rocznej dziewczynki potrzebna od szary. Wiadomość: Piłsudskiego 71. Restauracja. 9378
 Potrzebna przykaszka biurowa do firmy budowlanej. Oferty skła- dać do „Głosu Narodu” Nr. 9853.

KUPNO
 Kupię chodnik kokosowy. II Aleja 16. Cukiernia. 9372
 Kupię stółowy używany w dobrzym stanie. Oferty „Głosu Narodu” Nr. 9360. 9360
SPRZEDAŻ
 Wózki dziecięce, rowerki, konie na biegunach. Duży wybór poleca fir- ma S. Grodzka. II Aleja 31.
 Sprzedam plac na Stradomiu. Wła- domość: Zielenie, Boćmiana 6.
 Motor elektryczny na 9 KM. na chodniku oraz piec żelazny szamoto- wy sprzedam. Biuro „Wielkość 12”
 Kufelki nowe normalne i dziecięce sprzedam. Sprzedaż: Krowczyński. Aleja 20, sklep w podwórzu.

**Przyjmie pracownika do wytwórni przykaszki na płaszcze maszyn. Wiadomość: Jazdowska 34. Her- baczarnia. 9367
 Potrzebna pomoc domowa. Oficer Dressera 4 m. 5. 9362**

**Wózki dziecięce, autko dla lalek, rowerki, duży wybór, ceny koni- rencyjne, poleca firma M. Nirowa. Aleja 20, sklep w podwórzu.
 Wózek sportowy, rowerek dzieci- ny, Encyklopedia Orzełbranda tom I — VI, VIII — XI sprzedam. Częstochowa, Narutowicza 12 m. 9346
 Sklep do sprzedania z urządzeniem ul. Oficer Dressera 9. Wyzdromie- nia u szewca. 9307
 Wózek autko nowy sprzedam, cę- na niska. Kościuszki 18 m. 4. 9297
 Sprzedam zegar stojący Becker. Ko- perka 12. Kacmarczak. 9376**

ROZNE
 Biurany, tapczany, koszyki, mata- race oraz fotele, krzesła, meblekkie poleca na składzie oraz przyjmuje zamówienia i przerabia wszelkich mebli Pracownia Tapicarska E. Chwałkiewicza Częstochowa, Targa- wa 17.
 Wszelkim, którzy oddali ostatnią posługę
 6. † p.

Podziękowanie
 Wszystkim, którzy oddali ostatnią posługę
 6. † p.
ppor. Piotrowi Janczewskiemu
 zmarłemu tragicznie w Opolu w dniu 20 października 1945 r. a w szeregu oddziału, Delegacji Wojskowej, Kole- gion z R. K. K. P. oraz ks. kapłanów Sochaczewski i ka- pła. S. S. S. P. za wszelką pomoc okazaną w urządzeniu pogrzebu i udział w tym smutnym obřadzie — jak również przyjaciółmi i znajomym składa serdeczne „Bóg zapłać”
 9334
ZONA I RODZINA

W poniedziałek dnia 5 listopada r. b. jako w pierwszą bolesną rocznicę śmierci Żony mej
 6. † p.
Wiktoria Poliszewskiej
 zostanie odprawione nabożeństwo żałobne za spókoj Jej duszy o godz. 9. rano w kościele Najśw. Marii Panny, na które zaprasza krewnych, przyjaciół i życzliwych pamięci Zmarłej
 9296
ZONA I RODZINA

Podziękowanie
 Wszystkim, którzy wzięli udział w pogrzebie Meza mego
 6. † p.
Dr. Władysława Jabłońskiego
 i wszystkim, którzy okazali mi serce i pomoc, a szczególnie Związki i Stowarzyszeniu lekarzy za zajęcie się potrze- bami składam serdeczne po- dziękowanie
 9381
MARIA JABŁOŃSKA

Podziękowanie
 Wszystkim, którzy wzięli udział w pogrzebie Meza mego
 6. † p.
Czesława Fidliskiego
 zamordowanego przez zbirów hitlerowskich, składamy ser- deczne staropolskie „Bóg za- płać”
 9380
ZONA, CORKI, ZIEĆ I RODZINA.

Podziękowanie.
 Wszystkim tym, którzy odda- li ostatnią posługę mojemu nurochocznemu Meżowi
 6. † p.
Józefowi Machoniowi
 a w szczególności ks. Dzieka- nowi Modremu, ks. Wolańskie- mu, p. Lucukowi, p. Poro- ziom, p. Nowosiłowi. Dziecie Za- kładowej i robotnikom Zarządu Miastkiego, Zw. Dorożców Domo- wych za okazaną pomoc mate- rialną oraz przyjaciółmi i zna- jomym Zmarłego, składa staro- polskie „Bóg zapłać”
 9322
ZONA I RODZINA.

Podziękowanie.
 Wszystkim, którzy odda- li ostatnią posługę mojemu nurochocznemu Meżowi
 6. † p.
Józefowi Machoniowi
 a w szczególności ks. Dzieka- nowi Modremu, ks. Wolańskie- mu, p. Lucukowi, p. Poro- ziom, p. Nowosiłowi. Dziecie Za- kładowej i robotnikom Zarządu Miastkiego, Zw. Dorożców Domo- wych za okazaną pomoc mate- rialną oraz przyjaciółmi i zna- jomym Zmarłego, składa staro- polskie „Bóg zapłać”
 9322
ZONA I RODZINA.

**Tapicerz zdolny w Warszawie, poszu- kiwa robot w domach prywatnych, robi solidnie, niedrogo. Piłsudskie- go 89 m. 2. Kalinowski. 8957
 Tłumacz przysięgły Jozyców, a w szczególności francuskiego i niemie- ckiego K. Luszczynski. Gen. Zajac- ka 9 m. 2. 9257
 Lekcje francuskiego angielskiego. Ul. Dąbrowskiego 26 m. 2. 9279
 Zarząd powiatowy Piotrków, za- wieszka niestatkowe powiatu Sio- kich do jeźni. Adres Piotrków Trybunalski, Józef Filipczak Ale- ja 7 Maja 22. 9228
 Przyjmie odpowiedzialność do bardzo do- brze prosperującego interesu ul. Słasku z cot. 150 — 200 tys. zł. Oferty do „Głosu Narodu” pod Nr. 9313. 9313
 Pisz roznie, dzielnicę przemysłu wo- budowlawo, wydzierżawie. Oferty do „Głosu Narodu” Nr. 9274. 9274**

Walizkowe Teczkowe
 okucia
 Wytwarza Fabryka
Jerzy Pęczalski
 CZĘSTOCHOWA,
 ul. Warszawska Nr. 30,
 telefon Nr 13-35.
 105
ZONA I RODZINA

Rury i kolanka plecowe
 Lampy karbidowe, tarki do kartofli wyrabia:
Zakład Blacharski
Fr. KLABISZ
 Częstochowa, i Aleja 5
 (w podwórzu).
 89
 Telefon 13-62.
ZONA I RODZINA

Kalozka, siewowoz, boty sporto- we, wulkanizacja firma „Hemar”, Nowy Rynek 5, sklep. 9309
 Wytwarzają maszyny-kamionki, turbiny, wały, kralniane, łuszczyki- kaszarki, motory spalinowe, nalewy do kamion, pisy, gurdy, śruby, siłniki, gaza oraz wszelkie maszyny — artykuły miedziane poleca F-ma E. Palaszewski, Warszawa, Pozańska 38. 381
 Specjalne oleje do rowerów i ma- szyn precyzyjnych w oryginalnym opakowaniu po 50 g — są do na- bycia po cenach fabrycznych. Wy- twórnia S. S. S. P. „Auto Chemikal” Częstochowa, Dąbowa 26, telefon 18-31. 9162
 Ciepła białe i kolorowe, najtanie- szo źródło. Siudecki, Łódź, Piotrkowska 44, tel. 181-82. 426
 Uwaga kupcy galanterijni! Posiada- my na składzie: wawki, foteliki, lokówki, zapinki, lichtarzy choin- kowe i żabki do pończoch. Wy- twórnia galanterii metalowej, Ko- ściuszki 21, Częstochowa. 9321
 Torby damskie najnowsze fasony. Wy- twórnia S. S. S. P. Sądnie po ce- nach przystępnych. (Przyjmują do odnowienia i przeróbki). Katedral- na 11 m. 3. 9229
 Ob. Blachnickiego — właściciela- posesji przy ulicy Głogera Nr. 4 uprasza się o zwrot zabranych przed- miotów i wygodniemi pływaka. Lokul Nr. 8. 9328
 Uwaga szewcy! Cholewkarz przy- jmuje wszelkie obuwisko, a wlas- nego i powierzzonego materiału. Wykonuje sztyki i dokładnie. Ba- ków, Oluszowa 24. 9331
 Gabinet kosmetyczny Heleny Tań- skiej przyjmuje. Piłsudskiego 41 m. 5. 9341
 Magrawiam kalozce. Koperka 11 m. 9. 8832
 Posiadam sklep frontowy w No- wym Ryuku, przyjmie wspólnika do prowadzenia handlu, branza do odnowienia. Wiadomość: Armii Lu- dowej 11, sklep pismy. 8957
 Oczyszczenie. Fabryka chemiczno- farmaceutyczna „A. Kowalski” s- trzeż przed fałszyfikatami: prosz- ków od bólu głowy „Kowalskina”, prosz- ogłoborów o zadanie od ofe- rtyjnych „Egilmintan” oraz swia- dectw firmowych. Władni sprzedaw- cę fałszyfikatów, będą poślgnięci do odpowiedzialności. 458
 Posiadam lokala w centrum Cze- stochowy, nadające się do celów przemysłowych lub handlowych o ogólnej powierzchni użytkowej 300 metrów kwadratowych. Oczekuje poważnych propozycji. Oferty do „Głosu Narodu” pod Nr. 9366. 9366
 Poszukiwa- kuchenki za użycze, z do- datk. Sz. Kaszmirera 10. 9361

Podziękowanie
 Wszystkim, którzy wzięli udział w pogrzebie Meza mego
 6. † p.
Dr. Władysława Jabłońskiego
 i wszystkim, którzy okazali mi serce i pomoc, a szczególnie Związki i Stowarzyszeniu lekarzy za zajęcie się potrze- bami składam serdeczne po- dziękowanie
 9381
MARIA JABŁOŃSKA

Podziękowanie.
 Wszystkim tym, którzy odda- li ostatnią posługę mojemu nurochocznemu Meżowi
 6. † p.
Józefowi Machoniowi
 a w szczególności ks. Dzieka- nowi Modremu, ks. Wolańskie- mu, p. Lucukowi, p. Poro- ziom, p. Nowosiłowi. Dziecie Za- kładowej i robotnikom Zarządu Miastkiego, Zw. Dorożców Domo- wych za okazaną pomoc mate- rialną oraz przyjaciółmi i zna- jomym Zmarłego, składa staro- polskie „Bóg zapłać”
 9322
ZONA I RODZINA.

Podziękowanie.
 Wszystkim, którzy odda- li ostatnią posługę mojemu nurochocznemu Meżowi
 6. † p.
Józefowi Machoniowi
 a w szczególności ks. Dzieka- nowi Modremu, ks. Wolańskie- mu, p. Lucukowi, p. Poro- ziom, p. Nowosiłowi. Dziecie Za- kładowej i robotnikom Zarządu Miastkiego, Zw. Dorożców Domo- wych za okazaną pomoc mate- rialną oraz przyjaciółmi i zna- jomym Zmarłego, składa staro- polskie „Bóg zapłać”
 9322
ZONA I RODZINA.

Podziękowanie.
 Wszystkim, którzy odda- li ostatnią posługę mojemu nurochocznemu Meżowi
 6. † p.
Józefowi Machoniowi
 a w szczególności ks. Dzieka- nowi Modremu, ks. Wolańskie- mu, p. Lucukowi, p. Poro- ziom, p. Nowosiłowi. Dziecie Za- kładowej i robotnikom Zarządu Miastkiego, Zw. Dorożców Domo- wych za okazaną pomoc mate- rialną oraz przyjaciółmi i zna- jomym Zmarłego, składa staro- polskie „Bóg zapłać”
 9322
ZONA I RODZINA.

Podziękowanie.
 Wszystkim, którzy odda- li ostatnią posługę mojemu nurochocznemu Meżowi
 6. † p.
Józefowi Machoniowi
 a w szczególności ks. Dzieka- nowi Modremu, ks. Wolańskie- mu, p. Lucukowi, p. Poro- ziom, p. Nowosiłowi. Dziecie Za- kładowej i robotnikom Zarządu Miastkiego, Zw. Dorożców Domo- wych za okazaną pomoc mate- rialną oraz przyjaciółmi i zna- jomym Zmarłego, składa staro- polskie „Bóg zapłać”
 9322
ZONA I RODZINA.

Pracownia Obuwia Władysław Kobylkiewicz
 Częstochowa, ul. Warszawska 7, telefon 15-62.
 Wykonuje wszelkie roboty s- wlasnego i powierzzonego ma- teriału. Polecam się Szanownej Klienteli.

ZAWIADOMIENIE SZANOWNYCH KLIENTÓW
 o zmianie miejsca zamieszkania z ulicy Garibaldięgo 38 m. 9 i polecam się nadal w dziedzinie ale wszelkiego wykonywania robót zduńskich.
 Mistrz zduński
JAN PUCHNIAŃSKI
 Częstochowa,
 Aleja Kościuszki 23 m. 8, i p. 9221

Oznaki szkolne,
 wojskowe, organizacyjne oraz części rowerowe po cenach hur- towych poleca firma
Franciszek Koj
 Częstochowa, Al. Wolności 3/5,
 101 tel. 21-91.

Dr. Edward Berkowski
 choroby skórne i weneryczne
 w nowol. przyjeź- ca
 w godz. 11 — 12 i 3 — 5.
 Częstochowa,
 Al. Wolności 19 m. 10, tel. 78-98

Sklep Galanterijny
 pod firmą **BAZAR POLSKI**
WOLNIAK WEDZIMIERZ
 Częstochowa,
 Aleja N. M. Panny 7, tel. 10-23
 Posiada na sezon zimowy wy- robki wełniane, bawełniane, bia- łe, ciemne. Kapele filcowe dziecięce i damskie oraz kosa- że damskie, mekkie, torby dam- skie, komplety dla niemowlat, nastrożczy jedwabne, wstążki, ramieniki itd.
 103 Ceny przystępne.

WARSZAWSKI KRAWIEC
 mości — w wily
WITOLD BAK
 Częstochowa, 11-ga Aleja 32,
 Telefon 12 80.
 Nowożytność, nowoczesny tryb 8297

Fr. PANEK
 SKLEP GALANTERIA I TOWARY KRÓTKIE
 Częstochowa, B. Jaszewicza 1,
 Tel. 13-92
 Wyroby szpawane.
 Torby wszelkiego rodzaju, sz- kaptaki, worki, chodniki, walizki, szneczki, torbistery, torbki, torby 110 ozarki.
 L. 06878